

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาบทบาทหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอตามความคาดหวังของ
ผู้บริหารการประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 6 เกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานในหน้าที่ทั้ง
4 ด้าน ในบทนี้จะกล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัยอย่างละเอียด ตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยโดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม
คือ

1. กลุ่มผู้บริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัด ใช้ประชากรร้อยละ 100 รวมทั้งสิ้น
จำนวน 21 คน ประกอบด้วย

1.1 ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 6 ทุกคน ได้แก่
จังหวัดชัยนาท พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง และอุทัยธานี ซึ่งในแต่ละ
จังหวัดจะมีผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด 1 คน รวม 7 คน

1.2 ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 6 ทุกคน
ได้แก่ จังหวัดชัยนาท พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง และอุทัยธานี ซึ่งใน
แต่ละจังหวัดจะมีผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด 2 คน รวม 14 คน

2. กลุ่มผู้บริหารการประถมศึกษาระดับอำเภอ ใช้ประชากรร้อยละ 100 รวมทั้งสิ้น
จำนวน 62 คน ประกอบด้วย

2.1 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในเขตการศึกษา 6 ทุกคน ซึ่งในแต่ละ
อำเภอจะมีหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ 1 คน รวม 58 คน

2.2 หัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอในเขตการศึกษา 6 ทุกคน ซึ่งในแต่ละ
กิ่งอำเภอจะมีหัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอ 1 คน รวม 4 คน

3. กลุ่มผู้บริหารการประถมศึกษาระดับโรงเรียนคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากร
ดังต่อไปนี้

3.1 เที่ยมหาสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยตารางของ Krejcie Morgan จากประชากรทั้งหมด 2,036 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 488 คน

3.2 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ดังนี้

ก. แบ่งกลุ่มผู้บริหารการประถมศึกษาระดับโรงเรียนออกเป็น 3 กลุ่มตามสภาพที่มีอยู่จริง ได้แก่

- (1) กลุ่มครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา มีจำนวน 1,744 คน
 - (2) กลุ่มอาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา มีจำนวน 282 คน
 - (3) กลุ่มผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา มีจำนวน 10 คน
- รวมทั้งสิ้น 2,036 คน

ข. เที่ยมหาสัดส่วนในแต่ละกลุ่มย่อย โดยอาศัยตารางของ Krejcie and Morgan จากแต่ละกลุ่มย่อย ที่มีอยู่จริง ได้กลุ่มตัวอย่างตามที่แสดงไว้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 2 แสดงการเทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารการประถมศึกษาระดับโรงเรียน

ผู้บริหารการประถมศึกษา ระดับ โรงเรียน	จำนวนประชากรที่มีอยู่จริง	สัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เทียบจากตารางของ Krejcie and Morgan
ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา	1,744	315
อาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา	282	163
ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา	10	10
รวม	2,036	488

ก. เที่ยบหาสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารการประถมศึกษา
ระดับโรงเรียนในแต่ละจังหวัดที่มีอยู่จริง ในเขตการศึกษา 6 โดยเทียบอัตราส่วนร้อยละ
แสดงไว้ดังตารางที่ 2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 แสดงการเทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารการประถมศึกษาระดับโรงเรียนในแต่ละจังหวัด ในเขตการศึกษา 6

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	ครูใหญ่		อาจารย์ใหญ่		ผู้อำนวยการโรงเรียน		รวม		หมายเหตุ
	N	S	N	S	N	S	N	S	
จังหวัดในเขตการศึกษา 6									
ชัยนาท	179	25	49	28	1	1	229	54	
พระนครศรีอยุธยา	403	74	23	14	2	2	428	90	
ลพบุรี	405	75	30	17	3	3	438	95	
สระบุรี	348	64	7	4	3	3	358	71	
สิงห์บุรี	62	12	86	49	1	1	149	62	
อ่างทอง	87	17	73	43	-	-	160	60	
อุทัยธานี	260	48	14	8	-	-	274	56	
รวม	1,744	315	282	163	10	10	2,036	488	

หมายเหตุ N. = จำนวนประชากร S = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ง. เลือกรูปตัวอย่างจากกลุ่มย่อยของผู้บริหารการประถมศึกษาระดับ
โรงเรียนในแต่ละจังหวัด โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

จำนวนกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารการประถมศึกษาทุกระดับในแต่ละจังหวัด ในเขต
การศึกษา 6 แสดงได้ดังตารางที่ 3

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารการประถมศึกษาในแต่ละจังหวัด ในเขตการศึกษา 6

จังหวัด	ผู้บริหารการประถมศึกษา ระดับจังหวัด		ผู้บริหารการประถมศึกษา ระดับอำเภอ		ผู้บริหารการประถมศึกษา ระดับโรงเรียน			หมายเหตุ
	ผอ.ปจ.	ผช.ผอ.ปจ.	หน.ปอ.	หน.ปก.	ครูใหญ่	อาจารย์ใหญ่	ผอ.ร.ร.	
ชัยนาท	1	2	6	-	25	28	1	
พระนครศรีอยุธยา	1	2	16	-	74	14	2	
ลพบุรี	1	2	6	2	75	17	3	
สระบุรี	1	2	10	1	64	4	3	
สิงห์บุรี	1	2	6	-	12	49	1	
อ่างทอง	1	2	7	-	17	43	-	
อุทัยธานี	1	2	7	1	48	8	-	
รวม	7	14	58	4	315	163	10	571

หมายเหตุ	ผอ.ปจ.	หมายถึง	ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด	ผช.ผอ.ปจ.	หมายถึง	ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด
	หน.ปอ.	หมายถึง	หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ	หน.ปก.	หมายถึง	หัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอ
	ครูใหญ่	หมายถึง	ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา	อาจารย์ใหญ่	หมายถึง	อาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา
	ผอ.ร.ร.	หมายถึง	ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา			

การวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างได้ดังแผนภูมิที่ 5

ขั้นที่ 1

เลือกประชากรที่จะศึกษา

ประชากรที่เลือกศึกษาแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

- กลุ่มผู้บริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัด 21 คน
- กลุ่มผู้บริหารการประถมศึกษาระดับอำเภอ 62 คน
- กลุ่มผู้บริหารการประถมศึกษาในระดับโรงเรียน 2,036 คน

รวม 2,119 คน

ขั้นที่ 2

ใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างประชากรของ Krejcie and Morgan ใช้เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มตามระดับชั้น (stratified random sampling) (เฉพาะผู้บริหารการประถมศึกษาระดับโรงเรียน)

ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

- กลุ่มผู้บริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัด 21 คน
- กลุ่มผู้บริหารการประถมศึกษาระดับอำเภอ 62 คน
- กลุ่มผู้บริหารการประถมศึกษาในระดับโรงเรียน 488 คน

รวม 571 คน

ขั้นที่ 3

แบ่งกลุ่มตัวอย่างแยกตามขนาดโรงเรียนและอำเภอได้ดังนี้

- กลุ่มผู้บริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัด 1 กลุ่ม
- กลุ่มผู้บริหารการประถมศึกษาระดับอำเภอ 1 กลุ่ม
- กลุ่มผู้บริหารระดับโรงเรียน 3 กลุ่ม =

กลุ่มผู้บริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัด	21 คน
กลุ่มผู้บริหารการประถมศึกษาระดับอำเภอ	62 คน
กลุ่มผู้บริหารระดับโรงเรียน ได้แก่	
- ครูใหญ่	จำนวน 315 คน
- อาจารย์ใหญ่	จำนวน 163 คน
- ผู้อำนวยการโรงเรียน	จำนวน 10 คน
รวม 488 คน	

ขั้นที่ 4

แบ่งกลุ่มตัวอย่าง แยกตามจังหวัดโดยการเพิ่มสัดส่วนร้อยละ

กลุ่มผู้บริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัด ๓ ละ	3 คน
กลุ่มผู้บริหารการประถมศึกษาระดับอำเภอ ๓ ละ	1 คน
กลุ่มผู้บริหารการประถมศึกษาระดับโรงเรียน ได้แก่	
- ชัยนาท 54 คน	- สิงห์บุรี 62 คน
- อมฤตยา 90 คน	- อ่างทอง 60 คน
- ลพบุรี 95 คน	- อุทัยธานี 56 คน
- สระบุรี 71 คน	- รวม 488 คน

ขั้นที่ 5

ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบสุ่ม (simple Random Sampling)

ได้กลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ เป็นแบบสอบถามแบบตรวจรายการ มีจำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอตามความคาดหวังของผู้บริหารการประถมศึกษา แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า โดยสอบถามครอบคลุมลักษณะงานที่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอปฏิบัติหรือรับผิดชอบอยู่ มีคำถามจำนวน 65 ข้อ แบ่งออกเป็น

- งานบริหารทั่วไป	จำนวน	15	ข้อ
- งานการเจ้าหน้าที่	จำนวน	15	ข้อ
- งานการเงินและพัสดุ	จำนวน	15	ข้อ
- งานนิเทศการศึกษา	จำนวน	20	ข้อ

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัย บทความต่าง ๆ ระเบียบ แนวปฏิบัติของทางราชการ และขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาการท้าววิทยานิพนธ์
2. ร่างข้อกระทง โดยอาศัยข้อมูลจากข้อ 1 และจัดรูปแบบของแบบสอบถาม โดยให้ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับบทบาทหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอตามความคาดหวังของผู้บริหารการประถมศึกษา โดยสอบถามครอบคลุมลักษณะงานที่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอปฏิบัติหรือรับผิดชอบ
3. นำแบบสอบถามไปปรึกษาและขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ (รายชื่อตามภาคผนวก) เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และตรงตามเนื้อหาแล้ว แก้ไข ปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับข้อ เสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุง และนำกลับไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องให้สมบูรณ์อีกครั้ง
5. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ส่วนหนึ่งและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยส่วนหนึ่ง โดยได้จัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ระดับ รวมทั้งสิ้นจำนวน 571 ชุด ได้รับ การตอบและส่งกลับคืนมา จำนวน 524 ชุด คิดเป็นร้อยละ 91.77 ของจำนวนแบบสอบถามที่ ส่งไปทั้งหมดตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัด
ส่งแบบสอบถามไป 21 ชุด ได้รับคืนจำนวน 18 ชุด คิดเป็นร้อยละ 85.24
2. ผู้บริหารการประถมศึกษาระดับอำเภอ
ส่งแบบสอบถามไป 62 ชุด ได้รับคืนจำนวน 56 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90.32
3. ผู้บริหารการประถมศึกษาระดับโรงเรียน
ส่งแบบสอบถามไป 488 ชุด ได้รับคืนจำนวน 450 ชุด คิดเป็นร้อยละ 92.21

การเสนอข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ เสนอข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ ได้ตรวจนับความถี่และเสนอ ข้อมูลในรูปร้อยละ เป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอตาม ความคาดหวังของผู้บริหารการประถมศึกษาวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความ เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้บริหารการประถมศึกษาทั้ง 3 ระดับ เกี่ยวกับ บทบาทการบริหารทั้ง 4 ด้าน ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอนั้น ใช้การวิเคราะห์โดย การทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONE - WAY ANOVA) แล้วทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของนิวแมนคูล (The Newman Keuls Method)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ใช้สูตร

$$\text{ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแต่ละรายการ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบของรายการนั้น}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

2. ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอตามความคาดหวังของผู้บริหารการประถมศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติที่ใช้คือ

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวัง
 $\sum fx$ แทน ผลรวมของคะแนนความคาดหวัง
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

เมื่อ S.D. แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 x แทน คะแนนความคาดหวังแต่ละช่วง
 f แทน ความถี่ในแต่ละช่วง
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3. เปรียบเทียบบทบาทหัวหน้าการประถมศึกษาตามความคาดหวังของผู้บริหารการประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 6 เกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ วิเคราะห์โดยการทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONE - WAY ANOVA) แล้วทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของนิวแมนคูล (The Newman Keuls Method)³ การคำนวณหาค่าสถิติคำนวณด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ของศูนย์คอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

¹ประคอง กรรณสูตร, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2513) หน้า 41 .

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 51

³B.J. Winer, Statistical Principles in Experimental Design. (2nd ed., New York : McGraw-Hill, Inc., 1971), PP. 191 - 193.

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยปรากฏดังแผนภูมิที่ 5

แผนภูมิที่ 5 แสดงลำดับขั้นตอนการวิจัย

